

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับมะเร็งตับและพฤติกรรมการบริโภค
ของบุคคลในอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน

ผู้เขียน นางสาวจุริา อักษร

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพาพร วงศ์หังษ์กุล ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีลักษณ์ วรรณฤทธิ์ กรรมการ

บทคัดย่อ

มะเร็งตับเป็นมะเร็งที่พบบ่อยที่สุดในประเทศไทยที่เชื่อว่ามีสาเหตุสำคัญจากการมี
พฤติกรรมการบริโภคที่ไม่เหมาะสมซึ่งได้รับจากอิทธิพลจากความเชื่อด้านสุขภาพ การศึกษาครั้งนี้
เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้าน
สุขภาพเกี่ยวกับมะเร็งตับกับพฤติกรรมการบริโภคของบุคคลในอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน
การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้อัตราส่วน จากประชากรอายุ 18-60 ปี ได้
จำนวน 370 ราย เครื่องมือประกอบด้วย 1) แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบสัมภาษณ์ความเชื่อ
ด้านสุขภาพเกี่ยวกับมะเร็งตับ ซึ่งผู้ศึกษาได้ดัดแปลงจากแบบสัมภาษณ์ความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับ
โรคพยาธิใบไม้ตับของ กนกภรณ์ เกตุพรหม (2538) ที่สร้างตามแนวคิดความเชื่อด้านสุขภาพของ
เบคเกอร์ (1974) และ 3) แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมบริโภคซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการทบทวน
วรรณกรรม แบบสัมภาษณ์ความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับมะเร็งตับและแบบสัมภาษณ์พฤติกรรม
บริโภคได้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ แบบสัมภาษณ์ความเชื่อด้านสุขภาพ
เกี่ยวกับมะเร็งตับได้ทดสอบค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาคได้ค่า
ความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ .87 และ รายด้านได้แก่การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งตับ การ
รับรู้ความรุนแรงของมะเร็งตับ การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมการบริโภคและการรับรู้
อุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรมการบริโภคเท่ากับ .81 .78 .82 และ .72 ตามลำดับและได้ทดสอบ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการบริโภคโดยใช้เทคนิคทดสอบซ้ำได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยของความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับมะเร็งตับโดยรวมค่อนข้างสูงและรายด้าน ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งตับ การรับรู้ความรุนแรงของมะเร็งตับและการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมการบริโภคอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ยกเว้นการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรมการบริโภคอยู่ในระดับปานกลาง

2. กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการบริโภคอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

3. ความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับมะเร็งตับโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับพฤติกรรมการบริโภค ($r = .210, p < .01$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งตับมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับพฤติกรรมการบริโภค ($r = .131, p < .05$) การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมการบริโภคมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับพฤติกรรมการบริโภค ($r = .145, p < .01$) แต่การรับรู้ความรุนแรงของมะเร็งตับไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภค ในขณะที่การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรมการบริโภคมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับพฤติกรรมการบริโภค ($r = -.290, p < .01$)

ผลการศึกษานี้จะสามารถใช้เป็นแนวทางให้บุคลากรที่มสุขภาพนำไปใช้ในการวางแผนส่งเสริมให้บุคคลในอำเภอบ้านหลวงมีพฤติกรรมการบริโภคที่เหมาะสมอย่างยั่งยืนนำไปสู่การลดอัตราป่วยและอัตราตายจากมะเร็งตับต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title Health Belief Concerning Cancer of Liver and Consumption Behavior Among Persons in Banluang District Nan Province

Author Miss Rujira Aksorn

Degree Master of Nursing Science (Adult Nursing)

Independent Study Advisory Committee

Assistant Professor Dr. Tipaporn Wonghongkul Chairperson

Assistant Professor Dr. Taweeluk Vannarit Member

ABSTRACT

Liver cancer is the most prevalent form of cancer in Thailand. It is believed to be caused by inappropriate consumption behavior, which is influenced by their health belief. The purpose of this correlational descriptive study was to examine the relationship between health belief concerning liver cancer and consumption behavior in Banluang District, Nan Province. Proportional random sampling method was used to recruit 370 persons, 18-60 years old. Research instruments consisted of 1) Demographic Data Record Form, 2) Health Belief Concerning Cancer of Liver Questionnaire (HBCCL), modified from Health Belief Relating to Opisthorchiasis Questionnaire (Getprom, 1995), which was developed based on Health Belief Model (Becker, 1974), and 3) Consumption Behavior Questionnaire (CBQ), developed by the researcher based on literature review. Content validity of the HBCCL and CBQ were confirmed by panel of experts. Reliability of the HBCCL was tested by Cronbach's alpha coefficient. Overall HBCCL questionnaire was .87, including, perceived susceptibility to liver cancer, perceived severity to liver cancer, perceived benefits of consumption behavior, and perceived barriers to consumption behavior were at an acceptable level of, .81 .78 .82 and .72, respectively. Reliability of CBQ was

tested by test-retest, and found to be .94. Data were analyzed using descriptive statistics and Pearson's product moment correlation coefficient.

Results of this study showed that:

1. Subjects had slightly high level of overall health belief concerning liver cancer. Considering each aspect of health belief including perceived susceptibility to liver cancer, perceived severity to liver cancer, and perceived benefits of consumption behavior, were at slightly high levels. Perceived barriers to consumption behavior was at moderate level.
2. Subjects had high level of consumption behavior.
3. There was a significantly positive relationship between overall health belief concerning liver cancer and consumption behavior ($r = .210, p < .01$). In addition, a positive relationship between perceived susceptibility to liver cancer and consumption behavior ($r = .131, p < .05$), perceived benefits of consumption behavior and consumption behavior ($r = .145, p < .01$) were found. Perceived severity to liver cancer had no relationship with consumption behavior, whereas perceived barriers to liver cancer had significant negative relationship with consumption behavior ($r = -.290, p < .01$).

These findings could be use as base line data for health care providers in planning to promote consumption behavior among persons in Banluang District. Consequently, prevalence and mortality rates of liver cancer will be decreased.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved